

## Exempel på åtgärdsförslag ur Inspirationsbanken

## Innehållsförteckning

|                                                     |   |
|-----------------------------------------------------|---|
| INLEDNING OCH SYFTE MED DENNA BILAGA.....           | 3 |
| EXEMPEL PÅ ÅTGÄRDER.....                            | 4 |
| <i>Kommunledning</i> .....                          | 4 |
| <i>Fysisk planering</i> .....                       | 4 |
| <i>Kommunala bostads- och fastighetsbolag</i> ..... | 5 |
| <i>Utbildning</i> .....                             | 5 |
| <i>Tillsyn</i> .....                                | 5 |
| <i>Inköp och upphandling</i> .....                  | 6 |
| <i>Näringslivsavdelningar</i> .....                 | 6 |
| <i>Vård och omsorg</i> .....                        | 6 |
| <i>Gäststrike återvinnare</i> .....                 | 7 |
| <i>VA-huvudman</i> .....                            | 7 |

## Inledning och syfte med denna bilaga

Denna bilaga innehåller ett utdrag med exempel ur den inspirationsbank med förslag på åtgärder, som är en viktig del av Kretsloppsplanen.

Inspirationsbanken är en digital databas med ett stort antal förslag på åtgärder.

I inspirationsbanken kan du filtrera och söka ut förslag på åtgärder utifrån olika aspekter du är intresserad av: verksamhet, mål och avfallsslag.

Syftet med denna bilaga är att ge några exempel på inspirationsbankens innehåll, för den som inte har möjlighet att ta del av den digitala inspirationsbanken.

Inspirationsbanken finns i sin helhet på [www.kretsloppsplangavleborg.se](http://www.kretsloppsplangavleborg.se).

I inspirationsbanken finns förslag på åtgärder som innebär olika omfattning av insats:

**GRÖN:** Mindre insats som rimligen ryms i ordinarie budget eller redan beslutat projekt. Kan handla om att förbättra rutiner eller genomföra mindre insatser.

**GUL:** Insats som rimligen inte ryms i ordinarie budget eller redan beslutat projekt, och förutsätter att tid eller pengar avsätts.

**RÖD:** Stor insats som sannolikt involverar flera avdelningar och förutsätter separata beslut om exempelvis projekt, organisation, resurser och budget. Förslagen kan leda till stor nytta om de genomförs. Ett exempel på en "röd" åtgärd med potential för stor nytta är att etablera en ändamålsenlig organisation i samverkan mellan kommunens verksamheter för att förebygga nedskräpning. Ett annat exempel är att genomföra en förstudie/pilotprojekt för att skapa förutsättningar för återanvändning och reparation av både bygg- och rivningsavfall och prylar.

I arbetet med Kretsloppsplanen har behov fångats in och omsatts i förslag till åtgärder, men för att komma vidare behövs uppdrag och beslut. Framdrift bygger på att verksamheterna använder Kretsloppsplanen och intresserar sig för dess mål och inspirationsbank, samt att både kommunledning och verksamheter följer upp, utvärderar och utvecklar arbetet.

Varje år behöver de kommunala verksamheterna göra en bedömning av vilka mål och åtgärder ur Kretsloppsplanen som verksamheten ska ta in sin planering för kommande år, och dokumentera detta.

## Exempel på åtgärder

I tabellen på följande sidor presenteras ett begränsat urval med exempel på åtgärdsförslag, grupperade utifrån olika verksamheter som kan arbeta med dem. Observera att detta är ett fåtal exempel på åtgärder och ett urval av verksamheter. För den heltäckande sammanställningen av förslag på åtgärder och målgrupper, se den digitala inspirationsbanken.

### Kommunledning

| Åtgärd                                                                                                                                                     | Målområde             | Omfattning |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------|------------|
| Implementera mål och planera in åtgärder i verksamhetsplaneringen.                                                                                         | Samtliga              |            |
| Arbeta in relevanta mål och strategier från kretsloppsplanen i översiktsplanen.                                                                            | Samtliga              |            |
| Etablera en dedikerad organisation/tjänst med ansvar för kommunens arbete att förebygga nedskräpning.                                                      | Hålla rent och snyggt |            |
| Uppföljning av vidtagna åtgärder och utfallet - vad har varje enhet gjort för att nå målen i Kretsloppsplanen?                                             | Samtliga              |            |
| Återanvändning och reparation av prylar och kläder behöver utvecklas. Genomför pilotprojekt som syftar till att belysa hinder och möjligheter kring detta. | Återanvända           |            |

### Fysisk planering

| Åtgärd                                                                                                                                                                   | Målområde | Omfattning |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------------|
| Implementera mål och planera in åtgärder i verksamhetsplaneringen.                                                                                                       | Samtliga  |            |
| Bedömning av ifall avfallsutredning behövs eller ej ska göras i alla projekt. Avfallsutredning ska göras för projekt över viss storlek eller med någon typ av svårighet. | Återvinna |            |
| Se till att avfallsfrågorna finns med i övriga vägledningar som används inom fysisk planering, t.ex. tekniska handböcker och liknande.                                   | Återvinna |            |
| Ställ krav på byggaktörer att redovisa planerade avfallslösningar för ny- och ombyggnation redan i detaljplaneskedet.                                                    | Återvinna |            |
| Utveckla samverkan mellan Gästrike återvinnare och kommunernas plan- respektive bygglovsfunktioner när det gäller avfallsfrågor i fysisk planering.                      | Återvinna |            |

## Kommunala bostads- och fastighetsbolag

| Åtgärd                                                                                                                                                        | Målområde               | Omfattning |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------|------------|
| Implementera mål och planera in åtgärder i verksamhetsplaneringen.                                                                                            | Samtliga                |            |
| Arbeta enligt framtaget beteendeförändringskoncept för att öka sorteringen i flerbostadshus.                                                                  | Återvinna               |            |
| Informationspaket om källsortering till nyinflyttade hyresgäster.                                                                                             | Återvinna               |            |
| Inrätta en verkstad där boende kan reparera, måla och tapetsera om möbler eller laga cyklar, snickra och sy.                                                  | Återanvända             |            |
| Arbeta utefter Boverkets kontrollplan i fråga om byggprodukters återanvändning, uppkomst av avfall, säkring av materialåtervinning och motverka farliga ämnen | Förebygga resursslöseri |            |

## Utbildning

| Åtgärd                                                                                                   | Målområde                   | Omfattning |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------|------------|
| Implementera mål och planera in åtgärder i verksamhetsplaneringen.                                       | Samtliga                    |            |
| Arbeta efter det pedagogiska arbetssättet inom LHU (Lärande för Hållbar Utveckling).                     | Samtliga                    |            |
| Meddela elevers frånvaro till köket så matberedningen kan planeras så precist som möjligt.               | Förebygga resursslöseri     |            |
| Delta i Håll Sverige Rents årliga skräpplockarkampanj.                                                   | Hålla rent och snyggt       |            |
| Bli en kemikaliesmart förskola och minska mängden kemikalier som barn och personal kommer i kontakt med. | Minska gifter i kretsloppet |            |

## Tillsyn

| Åtgärd                                                                                                     | Målområde                   | Omfattning |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------|------------|
| Implementera mål och planera in åtgärder i verksamhetsplaneringen.                                         | Samtliga                    |            |
| Inkludera avfalls- och resurshushållningsfrågor i arbetet med tillsyn i olika verksamheter och företag.    | Återvinna                   |            |
| Ställa krav på en korrekt kemikaliehantering hos verksamheter och att farligt avfall sköts enligt lagkrav. | Minska gifter i kretsloppet |            |
| Handläggning vid klagomål rörande nedskräpning, dumpning och skrotbilar.                                   | Hålla rent och snyggt       |            |
| Genomför tillsynskampanj/informationskampanj kring nytt rapporteringssystem för farligt avfall.            | Minska gifter i kretsloppet |            |

## Inköp och upphandling

| Åtgärd                                                                                                                          | Målområde               | Omfattning |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------|------------|
| Implementera mål och planera in åtgärder i verksamhetsplaneringen.                                                              | Samtliga                |            |
| Utforma upphandlingar så att avfall förebyggs och resurshushållning främjas.                                                    | Förebygga resursslöseri |            |
| Ställ krav på att använda Möbelpoolen som första leverantör av möbler till kommunala verksamheter och bolag.                    | Återanvända             |            |
| Avtala/upphandla hyrlösningar för tillfälliga behov av IT-utrustning - säsongsvariationer, evenemang, tillfälliga arbetstoppar. | Förebygga resursslöseri |            |
| Ta fram checklista för avfallsförebyggande upphandling som sprids till kravställare i hela kommunen.                            | Förebygga resursslöseri |            |

## Näringslivsavdelningar

| Åtgärd                                                                         | Målområde               | Omfattning |
|--------------------------------------------------------------------------------|-------------------------|------------|
| Implementera mål och planera in åtgärder i verksamhetsplaneringen.             | Samtliga                |            |
| Arbeta aktivt för affärsmodeller för cirkulär ekonomi och återbruk i regionen. | Återanvändning          |            |
| Stödja företag inom hållbar affärsutveckling.                                  | Förebygga resursslöseri |            |
| Arbeta med hållbarhet i besöksnäringen.                                        | Hålla rent och snyggt   |            |

## Vård och omsorg

| Åtgärd                                                                                            | Målområde               | Omfattning |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------|------------|
| Implementera mål och planera in åtgärder i verksamhetsplaneringen.                                | Samtliga                |            |
| Mäta matsvinn.                                                                                    | Förebygga resursslöseri |            |
| Inventera plastprodukter som används för att få överblick av produkter, mängder och leverantörer. | Förebygga resursslöseri |            |
| Skapa rutin för när olika engångsartiklar ska användas.                                           | Förebygga resursslöseri |            |
| Upphandla funktionen reparation av arbetskläder.                                                  | Återanvända             |            |

### Gästrike återvinnare

| Åtgärd                                                                                                                            | Målområde | Omfattning |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------------|
| Implementera mål och planera in åtgärder i verksamhetsplaneringen.                                                                | Samtliga  |            |
| Delande av goda exempel - samordningsfunktion som tar emot och förmedlar goda exempel mellan kommuner och kommunala verksamheter. | Samtliga  |            |
| Arbeta för att medverka i införande av system för fastighetsnära insamling av förpackningar och tidningar från småhus/villor.     | Återvinna |            |
| Öka sorteringen av matavfall.                                                                                                     | Återvinna |            |
| Utbilda och arbeta med beteendeförändrande insatser.                                                                              | Återvinna |            |

### VA-huvudman

| Åtgärd                                                                                    | Målområde | Omfattning |
|-------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------------|
| Implementera mål och planera in åtgärder i verksamhetsplaneringen.                        | Samtliga  |            |
| Ta fram en strategi för framtida återvinning av fosfor och andra resurser ur avloppsslam. | Återvinna |            |

För fler exempel på åtgärdsförslag och berörda målgrupper, se Inspirationsbanken i sin helhet.